

Debreceni FŐNYI

X. ÉVE 6. SZÁM (81. SZ.)
2011. FEBRUÁR

www.licium.hu

REFORMÁTUS IFJÚSÁGI LAP

„Ilyen volt, ilyen lett”

A reklámokból oly jól ismert mondatot hangoztatta Bölskei Gusztáv, a Tiszántúli Református Egyházkerület püspöke a Nagytemplom felújításának örömeire tartott hálaadó istentiszteleten. Az embereknek kell egy közös hely, ami most megszépülhetett. Ezekben a nehéz időkben, mikor az országban katasztrófa katasztrófát követett, és segítségre volt szükség, nemcsak egy gyülekezet, hanem a város is összefogott, hogy megújulhasson a kálvinista Róma jelképe. Emlékezzünk vissza, milyen is volt pontosan, és mivé vált a Nagytemplom!

Az Árpád-ház idején már templom állt ezen a helyen. A XIII-XIV. század fordulója körül újjá kellett építeni, mivel a tatárjárás idején leégett. A helyére épített Szent András-templom a Tiszántúl legnagyobb egyházi épülete volt a középkorban. Egyetlen emlék maradt ránk ebből az épületből – mivel 1564-ben leégett –: egy faragott zárókő, amelyen a zászlós bárány (Agnus Dei) látható. 1626-ban kezdték meg az építkezést Bethlen Gábor támogatásával, és 1628-ra be is fejezték. Majd megépült a Veres torony, s a Rákóczi-harangnak adott helyet. A harang az 1802-es tűzvész során annyira megsérült, hogy a hangját is elveszítette, az András-templom pedig teljesen leégett.

A ma ismert Nagytemplomot 1814-ben kezdték el építeni, Péchy Mihály tervei alapján. Az első istentiszteletet 1819-ben tartották benne. A Nagytemplom kálváriája ezzel nem ért véget, a második világháborúban gyújtóbomba zuhant rá, emiatt a tető és a keleti torony kupolája kiegett. A helyreállítás 1954-ben fejeződött be.

Szerencsére a mostani felújítást csak az idő indokolta: harminc évvel ezelőtt festették ki utoljára a templomot. Ezenkívül kicserélték az ablakokat, és a turisztikai fejlesztéseket is korunk kívánalmaihoz igazították. A kiállításokat átrendezték, és újakat nyitottak.

Hosszú, viszontagságokkal teli út áll tehát a Nagytemplom mögött, ám az egész utat végigkíséri az összefogás. Az épület sokszor változott, ahogy a gyülekezeti tagok sem ugyanazok, de a belső értékek megmaradtak: együtt mindenben túl lehet jutni. „Ilyen volt, ilyen lett!”

Piskóty Teréz

C – vitamin

A minap a Kálvin tértől a Kölcsey-szoborig hárman köhögtek le, és ketten tüszentettek rám. Ez, valljuk be öttel több a kívánatosnál. Sebaj – gondoltam, van ellene védőoltás. Láttam a híradóban! Csak egy apró szúrás a vállba.

Másnap már ott ültem a váróterem hideg műanyag székén. Vártam, hogy kiszóljanak: Tessék a következőnek befáradni!

Csend volt, mögöttem még ketten-hárman ülhetek. Csak néha egy hangosabb sóhajtás törte meg a nyomasztó hallgatást. No meg a dialógus az orvosi szobából:

- Doktornő, lassan magunkat is be kellene oltani, nem?
- Ne butáskodj Jutka! Az egész család szedi a C-vitamint.

K. A.

TARTALMUNKBÓL:

Minden gyereket a saját képességeihez kell mérni. A tehetség és a beilleszkedési, magatartási nehézségek, valóban nem esnek egymástól messze – nyilatkozta az Észak-alföldi Regionális Hálózatkoordinációs Központ projektmenedzsere. (3. oldal)

Wass Albert, az összekuszált világ lelkiismerete a róla elnevezett társaság elnöke szerint gyönyörködtet nyelvhasználatával, és megismerteti az olvasókat az erdélyi emberek tájszávaival. (7. oldal)

„Tudom, Uram, hogy az ember nem ura élete útjának, és a rajta járó nem maga irányítja lépteit!
Fenyíts minket, Uram, de mértékkel, ne haragodban, hogy semmivé ne tégy!”

(Jer 10, 23-24)

Perjéssy-Horváth Barnabás: Kollégium blues

A regény a Debreceni Református Kollégium Gimnáziumában játszódik, a rendszerváltás előtti 1987–88-as tanévben. Az író ekkor már egyetemista volt, s így az egyetemi élményeit is visszavetítette a kollégiumi évekre. A 80-as évek elejének és végének egymástól sokban különböző hangulata furcsa módon keveredik a regényben.

A mű 2005-ben jelent meg, nem sokkal ezután, 2006-ban látott napvilágot Blue irományai című szemelvénygyűjteménye, amely a Kollégium blues hősné, Blue-nak a regényben is többször emlegetett gimnáziumi önképzőkori írásait tartalmazza.

A Kollégium blues keretes regény, a keretet a Kántus angliai útja adja. Ez az út valóban megtörtént, 1984 nyarán: a Kántus nemzetközi kórusversenyt nyert meg ekkor. A regényíró maga is részt vett ezen az utazáson. A történet alapélménye tehát személyes és sok tekintetben valóságos.

A regénynek nincs feszesen ívelő cselekménye, inkább mozaikokból áll, naplószerűen mutatja be egy tanév eseményeit. Az elbeszélő személye nem állandó, az egyes szám első és harmadik személyű elbeszélői pozíció váltakozik, attól függően, hogy a főhős meséli-e el a történetet saját szemszögéből, vagy egy tőle független szerző szólal meg.

A regény a tanév eseményeit realizisztikus aprólékosággal ismerteti, ami szociografikus jelleget kölcsönöz az alkotásnak. Mint dokumentumregény, a kései Kádár-kor egyházi iskolájának hiteles képét közvetíti. A legelső iskolai mozzanat, amelyről képet kapunk, a nyárvégi pótvizsga. Blue is egy azok közül a diákok közül, akik a bukás szélén állnak, s csak némi tanári könyörület segíti át a következő osztályba. Röviddel ezután az évnnyitó ünnepség zajlik, majd ezt követi az internátusba való beköltözés. Mivel Blue is a bentlakásos kollégium lakója, így annak belső működését is közlőleg megismerhetjük.

Az iskolaregényekkel kapcsolatban gyakran felmerül a kérdés: a valóságban ki kinek feleltethető meg a regénybeli alakok közül? Perjéssy-Horváth Barnabás károsan ügyelt arra, hogy egykori

oktatói lehetőleg ne legyenek közvetlenül azonosíthatók. A regényben a tanári kar tagjai fikatív alakok, de az író felhasználta tanárai jellegzetes egyéni arcvonásait is. Ugyanez vonatkozik a diákportrékra is. A korszak jellegzetes „refis” diáktípusainak arcvonásai azonban szépen kirajzolódnak Perjéssy-Horváth írásában: ilyen például a lelkészgyerek, a pesti vagány (Csöves és Kvarc), a bukásdó (Blue), a tanulni nem hajlandó, de kreatív egyéniség, vagy a szülei (egykori ’56-osok) miatt megbélyegzett tanuló típusa.

Perjéssy-Horváth munkája műfaját tekintve iskola-, nemzedék- és fejlődésregény egyszerre. Mint iskolaregény elénk tárja a gimnázium életét, az irodalmi önképzőkör munkáját és fontosságát, valamint az ekkor fénykorát élő Kántus működését. Az önképzőkörnek igen jelentős szerepe van a regényben, a főhős drámáját is – amely Csokonai kicsapartását tárgyalja – ennek folyamán mutatják be. Azért választja ezt a témát Blue, mert rokonléleknek érzi magát Csokonaival. Ő és társai folyamatosan a kicsapartás határán mozognak.

Mint fejlődésregény az elbeszélő, Blue felnőtté és egyben íróvá érését beszéli el. Olyan egyéniség ő, akiben van művészi hajlam, s a regény középpontjában álló diáktársadalomnak ő az egyetlen olyan tagja, aki a világot egyszerre képes belső szemmel és kívülről is szemlélni. Mint nemzedékregény, a 1980-as évek ifjúságának életérzését tárja elénk, s meghatározó eleme a rendszerváltás előtti politikai közhangulat megidézése. A mű egész hangvételén érezhető a politikai elbizonytalanodás, hiszen ez egy olyan kor, amely nagyon gyors változásokat hozott. A regény diákhősei rendszeresen olvassák a tiltott irodalmat (szamizdatokat), politikai vitákat folytatnak egymás között, némelyikük titkos erdélyi utakon vesz részt. Meghatározó élményük a Hair című film, a Rolling Stones Együttes, valamint olvasmányélményként Pilinszky János lírája, Márai Sándor és Otlík Géza prózája. Nemzedékregényként olvasva e művet, nem annyira az elbeszélő érezzük főhősnek, hanem inkább Centaur-t, a huszonhármas szoba főnökét,

a regény egymásba fonódó cselekményszálainak mozgatóját. Úgy tűnik, a regény szerzője a naplóíró Blue-ba és Centaur-ba egyaránt beleírta magát, s éppen e kettős nézőpont teszi még izgalmasabbá a regényt.

A műben hiteles képet kapunk a Kollégium vallásos szellemiségéről. Az iskolai élet szerves részeként a cselekményben megjelenik a reggeli áhítat (a főhős maga is tart ilyen alkalmat), a praeces, valamint a gimnazistákkal közös épületben lakó teológus diákok sajátos világa.

A mai diákolvasó számára feltűnhet, hogy a regény szerint a 80-as években a fiatalok milyen nagy kihágásokat engedhettek meg maguknak, szinte következmények nélkül. Ez talán írói túlzásként is felfogható, de bizonyára a képlékeny politikai közhangulat eredménye is lehetett. „A borozásnak történelmi távlatokban hagyománya van a Kollégiumban. A régi szép időkben borfejadag is járt a tanulóknak, az iskolának szőlője volt, a klasszikus műveltséghez tartozott a nedűk ismerete. Elég Csokonai Vitéz Mihály írásaira utalni. Mára ennek a kultúrának csak halvány emléke maradt. A házi rend, az írott törvény tiltja az italozást, de az íratlan nagyvonalúbb. Történelmi okokból belefér egy kis tüttikélés, persze ha sikerül megőrizni a mértéket, no meg a józanság látszatát. A borivás nimbuszát itt nem törte meg teljesen a sörözés vi-

haros térhódítása. Ezt látja az ember, ha nyitott szemmel körülnézi a házunk táján.” Egyebek között ezt olvashatjuk a „Borvirág” című fejezetben.

A regény a Kollégium mai diákjai számára különösen izgalmas olvasmány, hiszen hatásosan idézi meg a rendszerváltás előtti diákelődök életét és a kor szellemét. A művet olvasva a mai diák irigységgel állapíthatja meg: a külső politikai kényszer, valamint a kései Kádár-korban a megszokottnál nagyobb belső szabadság együttesen milyen színes diákeletet eredményezett a negyed századdal ezelőtti Debreceni Kollégiumban.

Horváth Barnabás Dávid 1984-ben érettségizett a Református Kollégium Gimnáziumában. Egyetemi tanulmányait szintén Debrecenben végezte, magyar-történelem szakon. Kipróbálta magát televíziós rendezőként és asszisztensként, színházi és filmstatiszta, kellékes, ügyintéző, újságíró és szállodai portás is volt. Jelenleg a Magyar Nemzet olvasószerkesztője. Nemrég író-olvasó találkozózn járt Debrecenben. Ennek apropóján írunk egyik művéről.

*Székely Renáta
(a DRK Gimnáziumának diákja)*

Sajátos nevelési módszerek

Két konferenciát is szervezett az elmúlt február első hetében az Észak-alföldi Regionális Hálózatkoordinációs Központ európai uniós támogatással pedagógusok, pszichiáterek, óvoda- és gyógypedagógusok, művészeti szakemberek és intézményvezetők részvételével. „Születtem, felnőttem durva gaz erdőben / Virág vagyok, attól félek: csalán lesz belőlem.” Illetve: „És akinek szép a lelkében az ének / az hallja a mások énekét is szépnak...” A konferenciák lírai mottói nagyon is prózai témákat takarnak. *Rácz Annamária* projektvezetővel elmélet és gyakorlat, nevelés és oktatás lehetőségeiről, a szülők és a szakma felelősségéről beszélgettünk.

*Rácz Annamária:
Az egyik fő célkitűzésünk,
hogy a közoktatási intézményeket
összekapcsoljuk egymással*

» Sokféle szakember érkezett, sokféle területről. Így többféle szempont is érvényesülhetett. Mi volt az Önök által szervezett konferenciák fő célja?

» Három megyéből hívtunk meg ugyanazokkal a problémákkal és feladatokkal küzdő szakembereket, hogy megismerjék egymás technikáit, módszereit. Lássák, miben tudnak segíteni a sajátos nevelési igényű vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek többségi iskolába beillesztésében és fejlesztésében. Az érdeklődés nagyon nagy volt, ahhoz képest különösen, hogy most iskolaidő van. Ebben talán az is szerepet játszik, hogy országosan ismert és elismert szakembereket sikerült megnyerni a konferenciának – például Czeizel Barbarát, Papp Gabriellát, Bagdy Zsuzsannát. Ezek az előadók nem csupán a mi régióink problémáira fókuszáltak, hanem általános problémákat vettek elő, s így átfogó képet tudtak mutatni a plenáris üléseken. A délutáni szekciókban ezzel szemben viszont az egyes szakemberek arról számoltak be, milyen módszerek és eszközök alkalmazásával érnek el eredményeket a saját területükön egy-egy gyerekkel.

» Szervezőként eredményesnek ítéli a rendezvényeket?

» Ezek a programok gyakorlatilag egy részterületét jelentik annak a hálózatépítésnek, aminek az a lényege

a projekt egyik fő célkitűzésének jegyében, hogy a közoktatási intézményeket összekapcsoljuk egymással. Ne elszigetelten tevékenykedjenek, hanem osszák meg egymással azokat a tapasztalatokat, azokat a jó gyakorlatokat, melyek már beváltak náluk. Annak a fontosságát pedig, hogy a sajátos nevelési igényű, valamint a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek integrálásával foglalkozunk, nagyban erősítette, hogy ennek az évnak egyik központi témája az oktatás és nevelés világában a roma integráció, illetve soros uniós elnökségünk ténye is. Természetesen hangsúlyozni szeretném, mindez nem jelenti azt, hogy kizárólag a cigánygyerekek többségi iskolába történő beilleszkedésével foglalkoznánk – de ez is fontos terület. Ahogy a fogyatékkal élők, mozgáskorlátozottak, vagy magatartásproblémákkal küzdő gyerekek integrációja is.

» Debrecenben az utóbbi években nagy hangsúlyt kapott a tehetség gondozás kérdése. A maga módján e két konferencia is az eltérő nevelési igényű gyerekekre fókuszált.

» A tehetség is sajátos nevelést igényel. A tehetséggondozás kettős feladat: a kiemelkedő képességű gyermekeket különleges módon kell fejleszteni, de azt is tehetséggondozásnak kell tekinteni, ha az átlagos képességű gyerekek felzárkózását segítjük, hiszen így az ő tehetségük kibontakozását segítjük. Minden gyereket a saját képességeihez kell mérni. A tehetség és a beilleszkedési, magatartási nehézségek, valóban nem esnek egymástól messze.

A kiemelkedő képességű gyerekekkel is ugyanúgy nehéz lehet foglalkozni, mint azokkal, akik tanulási problémákkal küszködnek. Ezt a pedagógusok jól tudják a napi gyakorlatból.

» Többen vannak az ilyen fiatalok ma? Vagy régebben kevesebb figyelmet kaptak? Mi változott? A külső környezet, a szakma?

» Amíg nincs a környezetben olyan gyerek, aki hasonló gondokkal és problémákkal küzd, addig nem is vesz tudomást a legtöbb ember az ilyen problémákról. Ugyanakkor az egyik előadáson elhangzott, hogy minden tízedik magyar családban van sérült gyermek: vagy értelmi, vagy testi fogyatékos, vagy mentálisan sérült. S ez nagyon nagy szám: évente 5–6 ezer ilyen gyermek születik. Húsz évvel ezelőtt még küzdeni kellett azért, hogy ezek a gyerekek öt éves koruk előtt korai fejlesztésben részesüljenek. Ma már törvény szabályozza, hogyan kell foglalkozni egy sajátos nevelési igényű gyerekkel. Ugyanez igaz a tehetséggondozásra is. Az utóbbi években került előtérbe a differenciálás lehetősége.

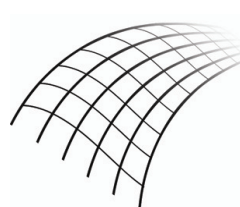
Az a gondolat, hogy minden gyerek fejlesztését saját képességeihez kell igazítani. Differenciálódott a tehetségről alkotott fogalmunk is. Éppoly tehetséges az a gyerek is, aki kiválóan énekel, mint az, aki kiváló matematikus.

Szenási Miklós

Február 2-án a sajátos nevelési igényű gyerekek integrált nevelésének, fejlesztésének új pedagógiai-módszertani lehetőségeiről értekeztek a Kölcsey Központban a szakemberek. Főbb témakörök voltak: az autizmus, a bábterápia, a számítógép a speciális nevelési igényű (SNI) gyerekek fejlesztésében, a Down-szindrómás gyerekek fejlesztése. Másnap pedig a halmozottan hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű gyerekek integrált nevelésének, oktatásának új módszereiről esett szó az alábbi területek mentén: info-kommunikációs technológia (IKT) eszközök az integráció szolgálatában, befogadó intézmények, a művészeti nevelés szerepe a halmozottan hátrányos és a sajátos nevelési igényű gyerekek fejlesztésében, határok és átmenetek.

A konferencia résztvevői megosztották egymással tapasztalataikat arról is, hogy a bábterápia a sajátos nevelési igényű gyerekek esetében is hasznos lehet

Észak-alföldi Regionális Hálózatkoordinációs Központ

Egy igazi polihisztor

Sokan nem tudják, hogy **dr. Kovács Béla Lóránt** a Kölcsey-főiskola óraadó tanára, aktívan részt vesz a közéletben, az újságíró szakmában, valamint irodalom- és információtudományi kutatásokat is folytat.

» *Gyermekkorában hogyan képzelte el magát felnőttként?*

» Kisgyermekként sok minden akartam lenni, de igazi elképzeléseim a gimnáziumban alakultak ki. Ekkor döntöttem el, hogy újságíró leszek, de tudtommal még nem volt olyan újságíróképzés az országban, ahova jelentkezhettem volna. Így a Hajdú-bihari Napló szer-

vezésében kezdtem járni egy újságíróképzésre, ahol Arany Lajos irányításával sajátíthattam el az alapokat. Majd jelentkeztem a Debreceni Egyetemre, ahol magyar-filozófia szakon végeztem. Mire befejeztem, módosult a pályaképem, és középiskolai tanár szerettem volna lenni. Ez se pontosan úgy alakult, ahogy eredetileg terveztem.

» *Mi valósult meg az ifjúkori álmokból?*

» Írtam népszerű kritikákat a Hajdú-bihari Napló művészeti rovatába, mivel akkor még volt ilyen. Ez a fajta újságírás közelített a művészeti íráshoz. Szerettem. De miután a lapot

új tulajdonos vette meg, a struktúra megváltozott, és az a megközelítés már nem vonzott. Emellett még egy rövid ideig középiskolában is tanítottam. Majd a felsőoktatásban helyezkedtem el. Szóval a tanári pálya megmaradt, csak nem olyan formában, mint ahogy eredetileg terveztem.

» *Mi az, ami nem valósult meg, de a mai napig célként lebeg a szeme előtt?*

» Természetesen mindig vannak célok, de ezek változhatnak. Szeretném látni egy-egy kutatás végét, eredményét, de olykor magamra is igaznak érzem azt, amit Arany János ír az Epilógusban: „Pályám bére égetőbb, mint Nessus vére.” Hiszen sose az valósult meg, amit eredetileg terveztem, és mindig fájdalmas volt félbehagyottan látni azt, amit elkezdtem. Terveim mindig vannak, de nem mi döntünk ezek felett. Ami számomra igazán fontos, az nem a munka. Ha a családban minden rendben van, akkor az, hogy mivel keressük a kenyerünket, csak másodlagos.

» *A tanításban melyek azok az értékek, gondolatok, elvek, melyeket át szeretne adni az ifjúságnak?*

» Két részre kell osztani az oktatást. Az egyik rész a nevelés, a másik az oktatás. Az egyetemeken a nevelés háttérbe szorul. Az a cél, hogy tényanyagot adjunk át. Ha ezen túl nevelőmunkát szeretnék végezni, akkor ez már csak egy mellékes szálként jelenik meg és főleg példamutató magatartásként képzelhető el. Ha etikát tanítok, mindig jelzem, hogy a keresztyén elvek vetnek számára alapot, és ezeket át is gondoljuk, de tovább nem megyek. Próbálom azt az értékrendet átadni, ami Debrecen jellemzi. Szándékaim szerint nem erőltetem rá a hallgatókra ezeket a gondolatokat, de igyekszem ezeket felmutatni.

» *Hogyan tudja összeegyeztetni a különböző elfoglaltságait a magánéletével?*

» Természetesen nem marad idő mindenre. Az embernek eljön az a kor az életében, amikor tudatosul benne, hogy nincs mindenre ereje. Azt gondolom, hogy az idő múlásával, mindenki lehetőségei szűkebbé válnak, amit akár sorsszerűségként is megélhetünk. Hogy kinek mi válik fontossá, az a jellemről árulkodik. Számomra a család a legfontosabb. A karrier csak ezután jön. A munkám kapcsán azon gondolkozom, hogyan lehetne megoldani azt, hogy több időm maradjon a kutatásra. Sajnos ennek most egyetlen megoldását látom, mégpedig azt, hogy az óraszámomból kell lefaragni. Az igazat megvallva, az is lényeges volt az életem során, hogy hazajöjjenek, Debrecenbe. Minden ember tudja, hogy hol van otthon a világban. Valahogy úgy, ahogy anélkül is tudja, szeret valakit, hogy magyarázatot tudna adni arra, miért. Éppen ilyen természetes és megmagyarázhatatlan egyszerűséggel érzem itthon magam Debrecenben.

Nagy Dorina

Debrecenben született, 1975. február 19-én. A Medgyessy Ferenc Gimnáziumban érettségizett, a Debreceni Egyetem magyar-filozófia szakán szerzett tanári diplomát, majd a Miskolci Egyetemen doktorált irodalomtörténetből.

Ezt követően a DE szakán végzett informatikus-könyvtárosként. Pályáját a Péchy Mihály Építőipari Szakközépiskolában és a Tóth Árpád

Gimnáziumban kezdte tanárként. A Miskolci Egyetemen tanársegéd, az Eötvös Lóránd Tudomány Egyetemen tudományos munkatárs, illetőleg a Budapesti Kommunikációs Főiskolán óraadó volt. Jelenleg a DE Informatikai Karának Könyvtárinformatika Tanszékén adjunktus, valamint a Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskolán és a DE bölcsészkarán óraadó.

Szélviharbörtön

Létünk, mint apró, leheletkönnyed tollpihe, úgy lebeg a világegyetem bonyolult labirintusbörtönében. Kiszolgáltatott, por-szemkönnyű testünk csupán hanykolódik a hurrikán forrongó, mélységes mély tölcserében, kapaszkodó után erőtllenül óhajtozva.

Torkunk fájdalmas szakadékból ordítunk a világ felé, de senki sem hal meg minket. Bilincsbet vert kézzel intünk egy boldogabb jövő felé, de senki sincs, aki meglátná a vészjelző füstjeleket. Úgy sírunk, mint akik épp Noé életet őrző bárkájának dézsáöblét töltenék meg könnyeinkkel.

Duzzadt mandulaszemeink a fény felé próbálnak nézni, ám mindaz, ami te-

kintetünk horizontját övezi, csupán fájdalmas sötétség. Úgy tűnik, mintha a haragos szélhadsereg emberi formát öltő katonái gyilkos szorítással igyekeznének tollszárnyunk minden egyes szálát egyenként kiszakítani, megölve ezzel mindent, ami bennünk lakozik. A jót, a boldogot, az örömet, a nevetést, az önfeledt játékot és a meghitt léleksimogatást. Ki akar ilyen fájdalmat okozni nekünk? S milyen kegyetlen indokból? S miért teheti meg bárki azt, hogy rendelkezzen létünk felett? Hogyan képesek az elvakult s vágytagadó, álarc mögé bújó rosszakarók bánatot okozni nekünk? Ady Endrének igaza volt: a sors kegyetlen zsarnokunk, haragja akkor sújt le

mindig, amikor boldogok vagyunk... Süket diktátorok formálják létünket, rideg széltenger süvít igaztalan szájukból. Értelhetetlen értetlenségükkel nyomják el vágyódó, igaz szavainkat. S néha már meg sem próbálunk ordítani. Olykor már porzó könnycsatornáinkból az utolsó cseppek is elapadnak. Néha már nem meredünk olyan szemtelenül kérdőn a világ felé, hanem lehunyjuk szemünket. Elzárjuk magunkat a társadalomnak nevezett társtalanság elől, magunkba fordulva. Egymásra nézünk a másik megebzett tollpihével, szóltanul. Egymásra bámulunk, egy másik életet óhajtok, egymással. A veszedelmes hurrikán markában összekapaszkodnak megtépá-

zott lelkeink, s foltozgatjuk a néha foltozhatatlan sebszakadékokat. Mézédés ragaszkodással várjuk a vihar végét, amikor majd minden egyszerre minden lecsendesül. Akkor majd a sors egy színes szivárványt fest az egyszínű égre, s mi egybefonódva lépünk fel a boldogság sziklaszilárd hídjára. Akkor már a világ ordít felénk üdvözlő szavakat, ők fognak minket bámulni megbánó tekintettel. De akkor mi már nem fogunk visszaválaszolni, nem itatjuk fel könnyeiket, nem nézünk vissza rájuk. Mi a szivárványos égről tekintünk majd le rájuk, miközben tollpiheként szállunk az örökkévalóság felé.

H. E.

Elvész a szó

Ha elérkezik életünk utolsó perce, hogyan békéljünk meg a sorssal? Ha szívünk megtelik bánattal, hogyan tápláljuk reménnyel ártatlan gyermekünket? Ha semmivé válik minden, hogyan csukjuk le szemünket békésen, harag nélkül? Ha megfosztanak bennünket mindentől, miért érdemes még küzdeni? S hogyan ordítsunk a mélyből, ha rádöbbenünk, senki sem hallja a szavainkat...?

Senki sem, mert elfeledtették velünk az édes anyanyelvet. De kényszeríthetnek bennünket ilyen döntésre? Vállalnunk kell a tagadásbilincset? Valóban két út létezik csupán? Önmagunkban s nyelvünkben hiszünk, s egy élehetetlen és szotagadó világban szenvedünk tovább, vagy kitépett szívünk mélyére rejtve múltunkat, szembenézünk a némaság alagútjának sötétségével? Döntöttünk mindannyian... Némelyeknek a félelem, másoknak a megalkuvás jutott. Valaki tévedett. Valaki útravált belőlünk, s mindenki: megsemmisült. A senkik és a valakik is. Mindenki megszünt embernek lenni.

Most már senki sem érti a szeretlek szó vágydallamát, senki sem érzi a könny sóízű fájdalmát s kékbús aromáját. Senki sem nyújt kezét akkor, mikor egy nő sikít, s anyaszívének legbensőbb zugából kiált fel. Senki. Talán csak ezt az egy szót érti mindenki. Talán csak a megkarcolódott üveglelkek kongó ürességének hangját ismeri mindenki. S közben a dermedt érzelműrok minden percben elszakadnak, nincs senki, aki dédelgetve melengetné a megfeszített hangszererezetet. Fájó nyilallással szúr bele ez a társtalanságba és mélybe taszító embertelen személytelenség. S az, aki próbálna lenni valaki, próbálna jó, boldog s gondoskodó lenni, csupán elutasítást kap.

A Kossuth-díjas Hubay Miklós Elnémulás című darabja múlt, jelen és jövő egyszerre. Emberi s isteni, fikció s halálosan komoly, elgondolkodtató s rémisztő, hihetetlen s hiteles. S a Deszka Fesztiválon ott állnak a Csokonai Színház művészei, Újhelyi Kinga, Bakota Árpád és Kristán Attila, akik felöltik a jelmezt, de egy valamit a szívükben hordoznak: önmaguk kisebbségi létét, melyet Magyarország határain kívül voltak kénytelenek megélni.

Létezik három ember, egy várandós anya, egy katonatiszt és egy pap, az összekuszált világegyetem három senkije és valakije, akik még próbálnak hinni Istenben. Akik egy megmaradt jószágmorzsában bíznak, reménykednek abban, hogy nem lehet ennyire kegyetlen a világ.

Gyengédség, erőszak és oltalom jelenik meg a színpadon, olykor naturalista módon tárul elénk egy börtön övezte világ, ahol mi, nézők mocorogva ülünk helyünkön. Nem nyughatunk, hisz nem nyugodhatunk. A kegyetlenség felett nem hunyhatunk szemet, egy anya fájdalma nem lehet néma sóhaj csupán. Nem ülhetünk érzéketlenül akkor, amikor szemünk előtt omlik össze minden.

Hiszen egy nép nem tűnhet el csak úgy! Nem veszhet feledésbe az, amiben őseink léteztek, nem válhat semmissé a szerelem, a hit és a megbocsátás.

Nehéz a szó – írta Kalász László. S néha elvész a szó is akkor, mikor egy nép kisebbségbe kerül, amikor elszakad az anyaország öleléséből, amikor meghal körülötte minden, amit addig igaznak hitt. Ahogy Hubay fogalmazott: „Játszódnak ez a régi-új darab bárhol a földgolyón – sajnos.”

Harmati Edina

Hogy is van ez, Valentin?

A bűvös Valentin-apon – sőt, a kereskedelemnek hála, már az azt megelőző hetekben – a világ pirosba öltözik. De tudjuk, hogy miért is van ez? Mit is ünnepelünk pontosan?

Az emberek nagy része szerint a Valentin-nap a szerelem ünnepe. De ez így nem teljesen fedi a valóságot, mint ahogy az sem, hogy ezt a már-már giccses parádét a Halloweennel együtt „loptuk” volna Amerikából. Még, ha igaz is lenne, akkor se sikerült teljesen hibátlanul ez a művelet, ugyanis a tengerentúlon ez a nap valójában a szeretet ünnepe (tehát nem csupán a párjukat lepik meg egy kis aprósággal, hanem rokonaikat, barátait, kollégáikat is). Ezt mi sajátosan értelmeztük, így kikerült a képből az összes rokon, barát, kolléga és maradtak a piros és rózsaszín csecebecsék, a szív alakzat minden anyagból való megformálása, és még sorolhatnám. Elfelejtkezünk ilyenkor az egyedülállókra is, hiszen ez a nap „már csak” a SZERELEM-ről szól.

Az igazi eredetet nehéz megtalálni, annyi legenda kering, de akkor hogy is van ez? Leggyakrabban Szent Bálinthoz, a jegyesek és fiatal házasként nevezik az ünnepet, de már az ókori Rómától találhattunk a „naptárában” termékenységi vagy párválasztási szertartást ezekben a napokban. Népi hagyományok szerint ekkor választanak maguknak párt a verebek, illetve térnek vissza „nyári rezidenciájukba” a vándorló vadgalambok. Ennek a felhajtásnak csupán annyi lehet az oka, hogy a zord téltől már várjuk az új élményeket hozó tavaszt, a fák virágba borulását, a természet ébredését, szóval valami új kezdetét.

De hogyan jutottunk el a madarak szaporodásától a tömeghisztériáig? Követhetetlen. Régebben az emberek bálokat, mulatságokat rendeztek, apró kedveskedéssel fejezték ki egymás iránti szimpátiájukat, de mára ez kényszeres kacatfelhalmozásba csapott át. Sokan transzban tülekednek a virágboltok ajtajában, hogy feláron virághoz juthassanak, vagy több ezer forintot hagynak az ajándékboltokban, hogy beszerezzék párjuknak a századik használhatatlan mosolygó figurát, anélkül, hogy tudnák, valójában ezt miért is teszik.

Turzai Nóra

Sertés-ügy

– Álljunk le, álljunk le! – mondta a hetykén simléderét magára kapó főnök, amint végig tapicskolt új, khaki színű gumicsizmájában az állati maradványokon.

A hatalmas üzemi gépektől haloványra vált ordibálását semmi sem törte meg. A figyelem csak akkor irányult felé, mikor a főkapcsoló rúdját akadásig le nem húzta, s hirtelenjében az elviselhetetlen gépi zakatolás alább nem hagyott.

A kertésznapdrágos munkások még ekkor sem vélték felfedezni munkaadójukat, egészen addig, amíg az figyelmet kérően nem krákokogott egy igazán füstös-embereset mögöttük.

– Álljunk le fiúk, álljunk le! Valami újabb járvány van a hírekben...

– Főnök, addig jó, amíg csak a hírekben van, én mondom. – mondta az üzemi vezető, ös-szekacsintva a többiekkel.

– Járvány van, mondom hát! Mindent vissza kell küldeni németbe, még aztán ma!

– Főnök, nyakig vagyok a karajban, nem beszélve a lapockáról. Gondolja, menni fog ez?

– Kifogás-kifogás János. Rakja össze, ahogy jöttek, aztán küldje! Úgy talán még visszautalják a pénzt.

– De hát főnök, ezek egybe jöttek...

Akkor rakja őket egybe! – csóválta a fejét az értetlenségen.

Oké, és megmondaná főnök mitől fognak ezek újra rőfogni?

Kovács Anikó

Ludas Matyi grimaszai

A Debreceni Egyetem Zeneművészeti Karán immár 12. alkalommal rendezték meg a Bohém hangulat című kiállítást. A jelenlévők *Dluhopolszky László* és *Markos Sándor* karikatúristák, valamint *Gárdonyi Sándor* grafikusművész képeit tekinthették meg. *Dluhopolszky Lászlót* többek között debreceni költéséről kérdeztük.

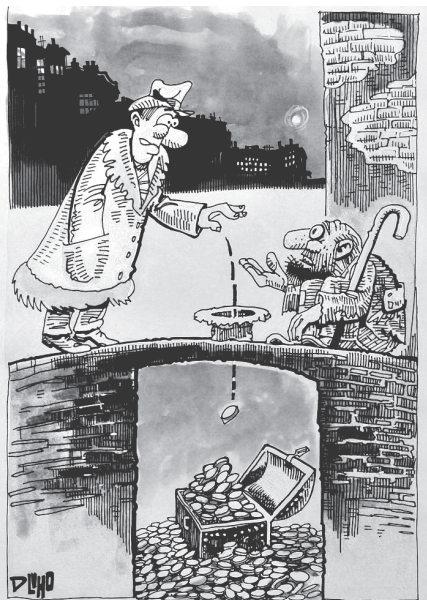
› 1972-ben a budapesti Gördülő Csapágyművekben váltam munkát, és minden hónapban le kellett utaznom a „GÖCSBE”, amely a Nagyerdőn működött. Itt vált szorossá a kapcsolatom Csáth Attilával, aki ennek a kiállítás-sorozatnak volt az egyik kitalálója. Ez a barátság már 35 éve tart. Idén én is felkérést kaptam, hogy ezt a tárlat sorozatot színesítsem rajzaimmal.

» *Mióta foglalkozik karikatúrák készítésével?*

› Negyven éve, tavaly volt az évfordulóm.

» *Ki támogatta a kezdetekkor, ki fedezte fel az Ön tehetségét?*

› Két ember is segédkezett ebben. A legnagyobb felfedezőm a Magyar Ifjúság grafikai vezetője, Mikulka Gyula volt, a másik pedig Kaján Tibor. A Népszava hirdetett karikatúristák részére állást 1979-ben, és ezt sikerült elnyernem. Tíz évet dolgoztam a Népszava kötelékében belső munkatársként, karikatúristaként.

» *Melyik volt az első karikatúrája, amelyet elkészített?*

› Az első 1970-ben jelent meg a Magyar Ifjúságban, Bukméker címmel. Szegény édesapám küldte el a lapnak. Én túl félénk voltam ahhoz, hogy ennek a nagyhírű, patinás orgánumnak elküldjem a rajzaimat, helyettem apám tette meg, aki később is a menedzserem volt, egészen korai haláláig.

» *Hol volt az első kiállítása?*

› Az első karikatúratárlatom négy évtizede volt a Divatcsarnok Lotz-termében, 1971. május 17-én nyílt, és több mint tízezer néztek meg.

» *Melyik díjára a legbüszkébb?*

› A legkedvesebb az első jelentős, nemzetközi díjam, amelyet 1987-ben kaptam, a Yumiuri Shimboon karikatúraversenynél. Ez Japán egyik legnagyobb napilapja, úgy hívták, hogy Excellence-díj: tízezer induló közül a tizedik helyet értem el. A legutóbbi díjam a bajai karikatúraversenynél született, tavaly összesen 3. helyezést értem el.

» *A Ludas Matyi főszerkesztőjeként tevékenykedett 1989-90 között. Hogyan élte meg ezt az időszakot?*

› Ez az időszak a humorban is forradalmi volt. Elkezdtek szerkeszteni Új szabad száj címmel a Szabad száj című újságot. Ekkor figyeltek fel rám a Hírlapkiadó Vállalat vezetői, akik értesültek arról, hogy a régi gárda ott akarja hagyni a lapot, ezért utánpótlásról szeret-

tek volna gondoskodni. Kapóra jöttem. A fiatal csapattal átigazoltunk az üresen hagyott szerkesztőségbe, a Gyulai Pál utcába. Elkezdtek a régi Ludas Matyit, az idősebbek pedig az új Ludast. A két Ludas egymás mellett párhuzamosan haladt, egészen 2002 nyaráig, amikor a régi Ludas Matyi megszűnt, a Hírlapkiadó Vállalat Ludas Matyija pedig életben maradt, és még két évig működött. Több mint negyvenen állítottuk elő akkoriban a Ludas Matyit, majd aztán Boross Péter minisztersége alatt 1994. január 1-jén anyagi okokra, valamint arra hivatkozva, hogy megszüntetik a Hírlapkiadó Vállalatot, a Ludas Matyit is megszüntették. Ennek az lehetett az oka, hogy a Hírlapkiadó Vállalat maga alá temette a lapot. Azóta kétszer próbáltuk újraindítani. Az egyik ilyen próbálkozás 1996-ban, a másik pedig 1998-ban volt – másfél évet élt a Ludas Matyi. Akkor már nem én voltam a főszerkesztő, de mint grafikai szerkesztő próbáltam segíteni a lapot. 1998. november–decemberben végleg megszüntették a Ludas Matyit.

» *S a jövő? Ön szerint van-e esély újraindítani a lapot?*

› Szerintem nagyon nagy igény volna arra, hogy egy nagy példányszámú humorlapból tájékozódjunk hétről hétre. Ezért szeretnék a Ludas Matyit Új Ludas címmel újrafeljeszteni.

Vékony Viktória Szabina

Sorskerék

Létezik-e sors, vagy magunk formáljuk életünk viaszabuját? Mi adunk neki testet, vagy valami megfoghatatlan erő szövi át kibogozhatatlan lélekfonalakkal?

Sokszor érezzük, hogy minden lépésünk során egy titokzatos s láthatatlan kéz vezet bennünket valami vagy valaki felé. Kirajzolódik egy tüneményes műalkotás, melyről nem tudjuk, hogy mi módon született. A jelen csodaszép freskójára lassan felkerül az utolsó ecsetvonás is, s az idő apránként a múlt lila

s zöld jelentésmozzajkait is összeilleszti. Tekintetünk a helyesnek gondolt cél felé mered, de olykor megbicsaklik léptünk. Felsértjük rezzenéstelen maszkunkat, levetjük szorító vasvértünket, csendben, legyőzöttnek gondolva magunkat. Szemeinket lesütve menekülünk a tekintetek csillagvizsgálója elől. Hirtelen összeomlik a jól felépített és alábástyázott kártyavár. A romok felett éhes keselyűk lakmároznak, a támogatókból támadók, a barátokból ellenségek lesznek. Szánalommal és irigységgel

átítatott fehér zsebkendőt nyújtanak felénk, letörölve a bukás maró sarát.

De mi újra felállunk. Bár egy pillanattörédkig mi magunk is fejet hajtunk vereségünk igaztalan szobra előtt, de nem feledjük: a romok még állnak. Emberfeletti erővel újrakezdünk mindent. Lelkünkben a tél után a tavasz reménytelni napsugara költözik, s a nyár szenvedélyét óhajtjuk.

A vereség keserű ízét a remény édes italával öblítjük le, mennyei mannával gyűjtve erőt a harchoz.

A csatához, melyet magunkkal s másokkal vívunk, önmagunkért, áldás után fohászokodva. S közben tudjuk s hisszük: mindez nem valaminek a vége, hanem egy új kezdet. A sors akarta így, elrendeltetett a bánat s az öröm is. A sors ad számunkra erős hitet ahhoz, hogy visszainduljunk a romokhoz, s újraépítsük a palotát. A megmaradt téglákból a bizonyosság elpusztíthatatlan várát állítjuk fel, a boldogság zászlaját kitűzve a toronyba.

H. E.

„Ha Wass Albert ma élne, boldog lenne a szíve”

Tiszteld őseidet, mert rajtok keresztül nyertél életet és örököltél Istent és Hazát – olvashatjuk erdélyi magyar íróink és költőink, Wass Albert Hagyaték című kötetében. Amikor minden változik, az emberarcú tömeg idegen tekintettel mered ránk, fontos, hogy tudjuk: honnan meríthetünk reményt s erőt. A debreceni gróf Wass Albert Társaság elnökeként *v. Erdei József* igyekszik megismertetni az embereket azzal a szellemiséggel, azzal a mély üzenettel, melyet Wass Albert, mint magyar ember képvisel műveiben.

» Mikor alakult a Wass Albert Társaság, és jelenleg hány tagot számlál?

» 1998-ban elsőként Debrecenben alakult meg Wass Albert halálát követően az ő hagyatékát illetve szellemi munkáját őrző társaság dr. Vincze Piroska főorvos asszony vezetésével. Ez a mai napig működik. Két éve lettem ennek a szervezetnek az elnöke, Piroska néni megromlott egészségügyi állapota miatt. Ez végül is egy fajta exkluzív társaság lenne hivatalosan. Nincsen nagy taglétszáma, ellenben nagyon sok pártolótagunk van Debrecenben. Több százra, sőt, ezere tehető azok száma, akik eljárnak rendezvényeinkre. Egyébként tagkönyvvel rendelkező tagunk jelenleg mintegy 40 van.

» Ha a korosztályokat tekintjük, akik kik érdeklődnek inkább Wass Albert művészeté iránt?

» A korosztályokat tekintve teljesen vegyes a kép. Mióta Wass Albertet időzőjellebe téve divattá vált olvasni, egyre több fiatal kezd foglalkozni vele érdemben is. Ezen értem azt, hogy akár egyetemi vagy főiskolai szakdolgozat vagy diplomadolgozat, tudományos konferenciák előadásának tárgya munkássága, élete. Az idősebbek is jól ismerik és elfogadják művészetét. A generációkat tekintve minden korosztályban kedvelik. Ha az iskolázottságot is nézzük, akkor az egyszerűbb emberek, akik a munkába menet, műszakban járva, kétkező munkából élve olvassák az erdélyi író novelláit, vagy regényeit, ugyanúgy élvezik az író műveit, akár csak az egyetemi tanár vagy az orvos, vagy az egyetemi hallgató, középiskolai érettségiző diák.

» Te mikor kerültél kapcsolatba munkásságával? Melyik volt az a pont az életedben, amikor rádöbbenél, hogy az a szellemiség, az a hitvallás, amelyet ő képvisel, hozzád is közel áll?

» Ez érdekes történet, mert amikor én az írásait megismertem, az akkor volt, amikor 2001-ben Debrecenbe kerültem középiskolába, a Református Kollégium Gimnáziumába. Itt működött egy olvasókör, amelyet azóta – immár nyolc éve – én vezetek. Nekem ekkor vált nyilvánvalóvá, hogy ki is az a Wass Albert. Ellen-

ben én talán a legnagyobb versét – amelyiket a Himnusz és a Szózat után méltán tennék a tíz legnagyobb magyar vers közé –, az Üzenet haza című költeményét azelőtt néhány évvel tudtam és szavaltam. És mindennek az az érdekessége, és ez jól példázza a '90-es évek előtti diktatúrák jellegzetességét, a megbélyegzés rendszerét is, hogy ezt a verset úgy jelentették meg, mint Mécs László költeményét. Ma már tudjuk, és amikor én Debrecenbe kerültem, megtudtam, hogy ezt mégsem Mécs László írta, hanem Wass Albert. Tehát 10 éve foglalkozom vele módszeresen.

» Említetted, hogy úgymond divat lett ma az ő műveit olvasni. A fiatal korosztály megérti azt a szellemiséget, amit ő képvisel? Meg lehet érteni a jelenlegi politikai, társadalmi közegben azt, amit ő üzent számunkra írásai által?

» Úgy veszem észre, sokan olvassák őt; az az ideális, ha ezáltal döbbennek rá arra, hogy jó őt olvasni. Tehát nem hiábavalóság az, ha valaki a könyveit a kezébe veszi. A legfurcsább az, hogy azok kiabálnak a leghangosabban ellene, azok mondanak róla fűt, fát, bogarat, akik még életükben egy Wass Albert-regényt, de még csak egy novellát sem olvastak tőle. Azok, akik tényleg csak azért veszik le könyvét a polcra, vagy azért veszik meg a boltban, mert kíváncsiak rá, mert sok jót hallottak arról, hogy milyen is ez a szerző,

azok utána nem tudják letenni a könyveit. Vannak itthon kevesek által olvasott, ám bizonyos irodalmi körök által nagyra tartott szerzők; divatszervezők... Szerintem igen lényeges szempont az is, hogy egy szűk rétegen kívül az olvasók milliói is megérthetik-e, érezhetik és átélhetik-e azt, amit egy író megfogalmaz. Wass Albert érthetően, egyszerűen ír. Mindamellet gyönyörködtet is a nyelvhasználatával, a székelység, az erdélyi népek tájszavait és kifejezéseit emeli be az irodalomba.

» Az irodalmi kánonban hol van jelenleg Wass Albert helye? Hiszen művei színvonalát, üzeneteinek fontosságát tekintve helyet érdemelne.

» Gondolkodjunk regiszterekben. Ha határon túli irodalmat, emigráns irodalmat, erdélyi emigráns irodalmat, regényírókat tekintünk, úgy gondolom, a regényírásban Márai Sándorral tehető egy szintre. Mindamellet, hogy Márai alkotásaiban a nagypolgári attitűd van jelen, Wass Albert pedig amellet, hogy nemesi, főnemesi származású család sarja, mégis a népi nemzeti gondolkodás megtalálható írásában, mint egyetemi tanárnak, tanult, doktorált, amerikai egyetemeken oktató embernek pedig jelen van műveiben a polgári attitűd is, s ezek ötvöződnek. Úgy

gondolom, mindenképpen a XX. századi regényírás egyik kiemelkedő alakja.

» Wass Albert erdélyi magyar emberként, erős magyarságtudattal a szívében megélte Trianon igazságtalanságát. Most, több mint 90 évvel a békeszerződés után a Parlament elfogadta a kettős állampolgárságról szóló törvényt. Hogy látod: az emberekben erős ma a magyarságtudat? Létezik ma az, hogy ki merem mondani: „én magyar vagyok”, s ezt fel merem vállalni?

» Az, hogy ma már beszélhetünk akár országgyűlési szinten ilyen dolgokról, és ez azért is vág ide Wass Albert kapcsán, mert ő nem kaphatta meg a magyar állampolgárságot a Kunce Gábor által vezetett belügyminisztériumi rendelet híján. Ha most élne Wass Albert, minden bizonnyal örülne, boldog lenne a szíve és a lelke. De én úgy érzem, ő boldog így is, és boldogok azok is, akik az ő írásait olvassák, és átérzik azt a keserű sorsot, amely neki jutott. Beszélni kell a problémákról, főleg Trianon bekövetkezése után 91 évvel, az elvarratlan szálakról, a szétszakított családokról, a befejezetlen sorokról. Beszélni kell az elhullatott könnyekről, az elhallgatott igenekekről és nemekről. Beszélnünk kell közös ügyeinkről, közös problémáinkról. Itt 15 millió magyar ember sorsáról van szó, és nem a politikai csatározásokról. Ez egy sokkal magasabb, sokkal másabb dimenzió, amelyekben ő is mozog, vagy akár említhetném Márai Sándort, Dsida Jenőt, Páskándi Gézát. Ők teljesen más szemszögéből, a kisebbségi sors, a kisebbségi lét szemszögéből figyelték a magyarság helyzetét. Az összetartozás, az egység kieszközlésének fontosságát hangsúlyozták, amit mi itt egy legvidámabb barakknak nevezett, de mégis egy cenzúrázott és beragasztott szájú szocializmusban nem tudtunk megtapasztalni.

» A Wass Albert Társaság is ennek az összetartozásnak a jelképét testesíti meg az emberek számára.

» Igen, éppen ezért szervezünk gyűjtéseket, járjuk Erdélyt, adományokat viszünk. Próbáljuk az írókat, költőket és Erdélyt megismertetni az emberekkel. Aki nem látta még Istenszékéről azt, hogy hogyan nyugszik le a nap, vagy nem járt még a Maros völgyében, Déván vagy esetleg Kolozsváron a Farkas utcai Református Kollégiumban, ahol író-költő a középiskolai éveit töltötte, vagy nem ment el Brassóba, nem volt még Csíksomlyón, ahol Pünkösdről Pünkösdre összegyűlnek a magyar emberek és együtt énekelnek, azok még nem értik pontosan, nem érthetik pontosan azt, hogy igazából miről is ír Wass Albert.

Harmati Edina

Egy fiú valódi csodája

Az mindig is feltűnt, hogy nehezebben használta lábait, mint mi. De sosem kérdeztem: mi a baj? Egyszer aztán, mikor már fél éve nem jártam a mezőcsáti református templomban, egy vasárnap mégis ott találtam magam, megpillantottam őt is.

Majdnem elkésett. Utolsóként lépett a templomba, de olyan gyorsan és észrevétlen járt-kelt a padsorok között, hogy ez már nekem is feltűnt: itt valami történt. Ismét eltelt egy fél év.

Nyár volt, tikkasztó meleg, s a debreceni buszálomlómáson ismét megláttam. Ő is épp hazafelé tartott, mint én, így hát egy buszon utaztunk.

És elkezdett beszélni. Magáról, hogy mik történnének vele, és egyáltalán: mivel tölti mindennapjait. Tele voltam kérdésekkel, ő meg válaszolt, és a végére én jöttem zavarba,

hogy végül is egy kétszeres magyar bajnok, és kétszeres Sasváriné Paulik Ilona Emlékkupa-győztes ül mellettem.

Ő ugyanis profi parasportolóvá érett a ping-pongvilágban, és igen: a lábát már szinte úgy használja, mint az egészséges emberek, habár ő testileg igazán sosem lesz egészséges. De erősebb és céltudatosabb mindenképp.

Teljesen sosem lesz ép egyensúlyérzéke, de lehetetlen, hogy a ping-pong adta játékszeretet akaraterevével ötvözve miket tud kihozni az emberi szervezetből, hogy hogyan voltak képesek sejtjei újra regenerálódni, hogy szinte már mindkét lába egyforma hosszú, és

fájdalmat sem érez. Kovács Ádám Máté eltéríthetetlen. Természetes volt számára, hogy egyetemista éveiben Debrecenben marad, és megpróbálja a felvételit a Debreceni Refor-

mátus Hittudományi Egyetem teológus szakára.

Fel is vették. Maradt hát azok között a falak között, ahol gimnazista éveit is töltötte: a Debreceni Református Kollégiumban. Azokat a folyosókat járja azóta is, ahol a pingpongozás is bekerült életébe, ahol felfigyelt rá Fazekas Sándor, a testnevelő tanára. S amikor már a városi versenyeken való indulás képzettségi szintjén állt, megszólította őt mostani edzője, Papp Dezső, így játszik azóta is a TEVA Debrecen SE csapatában.

Bogdán Szilvia

Fanyalgó állkapcsok közt

Nézem Animal Planetet. Régen nagyon szerettem, így most újból előfizettem rá. A mai HD-technikával az oroszán hozzád dörgölőzik, a cápa az orrod elé ugrik ki az óceánból, míg a csimpánz szinte a kezedből veszi el a neki járó banánt.

Hát csak ültem hatalmas tévém előtt a napi munka fáradtságától elbambulva... Nem törtek rám az új információk vad hullámokban, nem tettek világra szóló felfedezést, nem mutatták miért ment-sük meg a Földet! Mit tettek ehelyett? Minden egyes riporter épp a halál torkában volt, mindegyikük élete legveszélyesebb pillanatát élte meg. Beszemtelenkedtek a vadvilágba, hogy fojtókígyókat rángassanak ki csendes odújukból, hogy cápákat hergeljenek a vér szagával, hogy hullók farkát húzgálják, miközben a sminkes által mesterségesen rájuk tes-

tált izzadságcseppeket törölgetve sűrűn hangoztatják, mekkora veszélyben van az életük. Veszélyben vagy? Akkor ne menj oda! Filmezz úgy, mint valaha Cousteau, vagy Atthenborough tette. Harmóniában a környezettel!

Csodálkozok még valaki az orrvadászonkon? Vagy esetleg azon, hogy egy rája már előre megfontolt szándékkal döfi a riporter szívébe a tüskéjét, mert az folyton macerálja őt és állattársait?

Szomorú felfedezésem egyetlen konklúziója, hogy az állatvilág itt már nem a szavannák vagy óceánok, hanem Hollywood vadjairól szól, akik csak akkor élik meg a hön áhított kamera előtti „stand up”-ot, ha akkor is belemásznak a krokodil szájába, ha az undorodva köpi ki őket.

Csinády Rita Veronika

Valótlan Világ

Van távkapcsolóm, nem vagyok szószátyár, és nem szeretem Szandikát. A világ egyik legrosszabb műsorát nem nézem, és sajnós rajtam kívül még több millióan értik, hogy mire gondolok, amikor azt mondom: Olivér a tévében. Az eszem megelőzi a Jerzy nevet, és nem örülök, ha a turisták összekeverik Ginát és Lollobrigidát. Szomorúan gondolok Alekszra, az iszákosra, Évára, a konyakok eltűntetőjére, VV Lacira és Gombira. Nem szeretem a hét órai összefoglalót, a kiválasztást, a párbajt bejelentő Balázst, az „ORTT-s” megalkuvást. Itt írok a nappali közepében, igényességben mi leszünk a császárok, és igenis nálunk élnek Márai Sándor követői. Valótlan Világ, én így nem szeretlek!

(péem)

Töredék

*Megtudni hogy ki vagyok
Eltáncolni saját táncom
A saját lábamon
Megenni az én kenyérem
Meginni az én borom
Megcsókolni az én szeretőm
Meglélni az én ágyam
Megtudni
A rejtett titkom
Mi is az én végzetem
Megtálcálni a galambom
Meglátni a farkasom
Meztelül tűzben táncolva
Nagyokat nevetni
Talán soha nem lehet
Miéne ez egész szelet...
Fegyverneki Gergő*

Pofonegyszerű

Teltházás döntő, nyolc érem: a magyar ökölvívók egy arany-, két ezüst-, valamint öt bronzéremmel zárták a debreceni Bocskai István-émlékversenyt, a világ egyik legnívósabb amatőr bokszturnáját.

Amatőr – kizárólag nevében. Profi – a mezőny erősségét tekintve.

Remek – minden szempontból, az idén ötvenötödik alkalommal megrendezett verseny rendezői és versenyzői egyaránt kitétek magukért. Teltházás döntő, beclésünk szerint ezer ember szórakozott jól. Záporoztak a pofonok, jobbhorg után balcsapott, végül boldog szorítósarok. Ötvenhat – 2012-ben is lesz Bocskai. Mi akkor is ott leszünk – pofonegyszerű.

P. M.

Debreceni Főnix. Református ifjúsági lap. Kiadja a **Református Ifjúsági Média Alapítvány** és a **Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskola**

Felelős kiadó: *Dr. Völgyesi Zoltán*, a KFRTKF rektora * Szerkesztőség: KFRTKF, 4026 Debrecen, Péterfia u. 1–7., T/5. Tel.: (52) 518-500/18622

E-mail: *fonix@kfrtkf.hu* * Főszerkesztő: *Arany Lajos* * Szerkesztők: *Bogdán Szilvia, Csinády Rita Veronika, Harmati Edina, Kovács Anikó, Piskóty Teréz*

Fotóriporter: *Fejes Márton* * Képszerkesztő: *Bokor Judit* * Tervezőszerkesztő: *Andriska János* * Tördelőszerkesztő: *Turzai Nóra*

Készült a Litográfia Nyomdában, Debrecenben – felelős vezető: *Vécsei Tibor* HU ISSN 1787-7652